

Forfatter: Peter Erasmus Kristian Kålund, 1844-1919

Titel: Udrag fra BREV TIL: Magnusson, Arne FRA: Torfæus, Thormod (1692-12-27)

Citation: Peter Erasmus Kristian Kålund, 1844-1919: "Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)", i *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*, Nordisk Forlag, s. 159. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991698-000-shoot-idm140619159265088.pdf> (tilgået 25. maj 2024)

Anvendt udgave: Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Hans goda schriffvelse aff 5. 9br. effter stor lengsel nu samstundis bekommet, hefur verid nochud lengi upihaldit i Staffvanger, och þacha jeg bædi þar firir, so og firir lians omsorg og omak med þad collegii vesen, og mest firir þann svip hann oschylldugur matti taka minna vegna; villde þo vita, hvert obersecreteren var sialfur i collegio þann tima, því jeg visse vel otækt var þar nochud at innleggia, utann hann sialfur sæti, því hann sagdi mer, þa hann toe supplicatiuna i gien fra mer, hann hefði echi sialfur setid þar, sagdi og vid affsceed jeg fengi annadhvort ja eda nei. Enn echi liggur mer þetta affslag i neinu rumi; hitt villdi jeg vita, aff hveriom hann fech þær adeilur, því sa mun echi haffa verid mer beforderlig; jeg trui echi Worm? þo jeg vite mig echert illt hvorchu aff honum ne odrum at haffa meriterat; þess get eg til, obersecreteren haffi þar echi setid þann tima. Villdi och sva vita, hvar i þeim þotti su urimelegheit bestaa; Monsr. Didrichssons¹ heile er echi meir thilfrosinn enn annarra, echert u-rimeligt þottist hann sia þar uti; hefði þad verid effter þessum logum, þa þurffte jeg echi at sækia Collegium. Þad er þar med clart. Nu schriffi þer um frændkonu mina, sem kom fra Islandi, at henne la i þungu l'ume, at hun fann mig eche þar nidri; hun hefði latid setia mig i slutteried, heffdi hun fundid mig þar. Gud vere loff jeg slap, þo heffdi jeg giarnan talad vid hana þar; kunnid þer echi lata mig vita, hvad hennar prætionser voro, och hveriom hun sva strax opinberade sina meining, donschem eda islendschem, i þeim schinde; echi tvila jeg uppa, at hun hafi fengid augu nogu morg, och fleiri hefði hun fengid, hefði hun lengur bedid, og mogujegt kollud upa slotid, at drotningen hefði matt sia hana; enn gud veri loff þad schedi echi, því strax hefði hun klagad mig firir henni. Jeg veit engann hugmod henne at haffa giort, hun mun prætendera rentu och capital aff peningunum; jeg trui eigi su renta muni ansiast, þar obligationen hlidur eche upa neina rentu, enn þau haffa hafft godzet thil brugelig pant, og langt meiri innkomst enn aff peningunum, því þeir hefði leigid i Marchusar schrine. En aff capitalnum prætenderis min shadeslidelse, sem þer vitid thil forna; nær þar uti er kient och pantrinns. 160besichtadur och lika sva godur fundinn, sem hann var, schogur i Svignascharde ohoggvinn og sva godur sem Marchus tok vid honum, huus og annad og kugilde a ollum jordunum, och allur panturinn sva befundinn, þa schal eg innleisa þann heilann pant i einu, enn eigi nu þann part, nu annann. Eff jardernar gylde nu echi sva i Islandi, sem þær gerdu til forna, þa er þad þo vist, at heffdi jeg viliad selia þær til framandi, lika so thil Marchusar sialffs, hefði jeg fengid meir enn þær standa firir, og jeg schal ennu trua jeg nai somu peningum fyrir þær, þad eru godar jarder. Þorsteinn Þordarson eda Gvendur Jason þora þær vel at kaupa. Upa allt þetta þygg eg Mons.

bethenchning och radfæring. Hann schriffar mer um þa bok, sem hanns syschina barn¹ hefur och helldur uppa 20 rde, upa nær 8 bækur papir. Hann hefur lofad mer thil forna at lata utschrifa firir mig þad hann kann yfir koma, nu veit eg sa unge madur schrifar goda hond; villdi hann þar fyrir lata hann schriffa þetta af bokinne: Eidsivia þings logbok, erchibiskupanna statuter, breff Honorii och Martini til Eirichs prestahatara, rettarbætur Vilhialms cardinalis, Jarnsidu, því i mina vantar; vantar þad og i hans, þa eru bædi exemplaria schriffud effter einu. Tvo christenretti hefi jeg, annann firir framan Gragaas, þann þeir kalla christen rett hinn gamla, och er þetta uphaff þat er uphaf laga varra at allir menn skulu christnir vera a landi her, enn a hinum odrum er þetta uphaff Ala skal barn hvert er borit verpr, oc mannz hofut er a. Þa tvo christenretti, sem þar ad auk eru, villde jeg fa uppschrifada, sattargjord Magnusar k[onung]s og Jons erchibiskups; vil jeg gefa firir hveria örcli, sem þer accorderit, og er honum þetta daabel profit, og selia sva svendschem bokina, enn Gragas hefi jeg sva goda sem nochor og þo tvenna, su schrifna a papir or Vatzfyrdur mun vera schrifud effter membrana Biarna Peturssonar, enn þer hafid copie aff þeirri upa pergament, sem jeg liedi ydur; ef þær eru badar eins hli[o]dande, þa þarff echi hana ut at schriffa, nema suplera þa lacunam, sem i hana vantar. Sturlunga saga, sem jeg fiech hia Mons. Þorðe, er miog corrupt, och litid i henne meir enn i Compendio Biorns a Skardz a, og vill þar effter corrigerast. At þer afslogud logmannz platze a Islandi, giordut þer vel og visliga; utann allan tvil er þad giorts. 161til þess enda, sem þer sogdud mer i sumar, Enn undir hvad titel þer faid stipendium og hvad stort þad verdur, lengis jeg at vita; enn schal þad vera firir Historiam Ecclesiasticam, er vel; enn stædi þad til min, sehylde fyrst Lexicon Poeticum giorast, því med ydur utdeyr su intelligentia, sem þo¹ gefur anleding thil margar interpretationes et mysteriorum sub cortice latentium enucleationes. Antiquarii tilulus var godur. At Orcades eru ofurleffveradar thil Vindings, er vel, jeg trui oll þau document aff cancelienu thil annum 76 hujus seculi seu med. Um David Meyner, sem var gouverneur upa Orkneyium, hefi jeg utsett effter Arild Hvitfeld, enn þad vil confereris med því, sem aff cancelienu er uttekid. Þann post, sem jeg vildi haffa innfærda i præfatiuna, þar obersecreterer Mouth och þer erud nefnder, vil jeg echi þar setiest, helldur rett firir framan þad, sem eg fech aff cancelienu, því mer þycher sa locus aptior. Islandz biskupa statuter achta jeg echi, schrifu aldri Islandz historiui, en Gronlandz neidist jeg thil at schriffa thil at dedicera obersecreteren. Seriem up a ydar ord tek jeg nu til at schrifu, enn omoguligt er jeg schriffi hana sem hon var fyrr, því jeg finn þar atschillig faut, och er þad eitt offur stort arbeid, enn þore þo eigi at schriffa annat, fyrr enn nochud er thil pritzens. Þau documenta hann heffur þar nidri mega vel bida schipa, þo jeg þurfi Gronlandiam fyrri, enn jeg mun echi yferkomast þad. At Heidemann fer til Islandz, er vel, honum farnast þar best. Þar sem jeg schall innleisa jardernar a Islandi i gien, þa verda þær at besichtast, enn nu voru þær echi besichtadar, þa Marchus tok þær, vilia þar firir vitni takast, sem þechtu þær þa og nu, enn þar i kann engi betur hialpa mer enn Heidemann, enn hann mun vera upa Hans Vilhialms sonar sidu. Jeg kann vel fa godan vin, sem recommenderer mig hia honum, sem hann þorir echi giora a moti, og þad er Bendtzon; hvad radi þer mer þar uti? eg villdi giarnann þer villdud erforscha, hvad Hans Villumsson sækir at prætendera, því at reisa hingad up effter nosunum er echi annad enn schadi, því echert vinst vid þessa reisu; væri betur hann schrifadi mer purt ut sina meining, so kann hann faa svar. Jeg vil vel trua, at sa partur, sem honum er thilfallinn i pantinum, se oselldur, enn madrinn behoffver þeinge, och þa kemur mer thil at leggja ut, og er þad odisperutligt, s. 162enn hvad margu og hvad snart, nemblig fyrr enn godzet er besichtad och restituerad,

Peter Erasmus Kristian Kálund, 1844-1919, *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*,

þar um disputerast, og kunni það lett hafa orðit componerat í Kiöbenhafn, hefdum við þar fundist; hinar systurnar trúi jeg echi prætenderi meir enn þær haffa etc. ¹